

Oponentský posudok k habilitačnému konaniu Mgr. Art. Barbory Zamiškovej, ArtD.

Oponent: PhDr. Elena Knopová, PhD.

Pracovisko/Profesionálne zaradenie: Ústav divadelnej a filmovej vedy SAV/ samostatný vedecký pracovník IIa

Mgr. Art. Barbora Zamišková, ArtD. predložila ako svoju habilitačnú prácu tri umelecké, herecké výkony. Jeden z nich pritom predstavuje súbor umeleckých, hereckých výkonov v inscenáciách, ktoré vznikli v rámci „Sezóny 5 P“ v Bábkovom divadle Žilina. Ide o 4 postavy rozprávkových titulov Pom Pom (postava Babuľa), Perinbaba (postava Jakubko), Popolvár najväčší na svete (postava Princezná), Peter Pan (postava Vendy). Ďalšie dve postavy tvoriace súčasť habilitačnej práce sú postava Dievča s otázkou inscenácie EPOS rovnako Bábkového divadla Žilina a postava Krištof inscenácie 5. chalanov. sk Štúdia 12 a Divadla TUŠ. Splnila tak patričnú požiadavku vyhlášky MŠ SR č. 6/2005 Z.z.

Samozrejme, obmedzenie na výber len troch umeleckých výkonov môže byť značne limitujúce. Bez celkovej znalosti práce a hereckých kvalít uchádzačky aj skresľujúce. Preto som ako oponentka habilitačnej práce privítala voľbu uchádzačky zaradiť ako jeden z umeleckých výkonov súbor štyroch hereckých postáv, ktoré vzájomne spája žáner rozprávky. Toto je ďalej vhodne doplnené o postavy iných žánrov či medzidruhových diel spadajúcich do oblasti bábkovej tvorby a bábkového divadla. Tým sa otvoril priestor na vystihnúť celej šírky kreatívneho diapazónu uchádzačky, jej umeleckej či všestrannosti, ale aj toho najpodstatnejšieho z individuálneho, tvorivého profilu.

Pristúpme teraz k charakteristike Zamiškovej hereckej tvorby, jej kvalít a originality, ale aj k istej generalizácii na základe analýzy a kritického hodnotenia ňou stvárnených postáv. Súbor hereckých výkonov Sezóny 5 P dokazuje, že ide o herečku disponovanú a kreatívnu. Napriek tomu, že sa stretávame s typizovanými postavami (postavy detí a Princeznej), jej herecké stvárnenie je zakaždým iné, využívajúce stále nové herecké výrazové prostriedky, preukazujúce schopnosť práce a animácie rôznych druhov bábok, schopnosť scénického využitia rôznorodého výtvarného materiálu v prospech súčasne vyznievajúceho, moderného bábkového divadla (aspoň v slovenských reáliách či kontextoch). V postave Babule (Pom Pom) napríklad nachádza vhodné výrazové prostriedky pre interpretáciu dievčaťa – školáčky bez nadužívania karikatúrnej, infantilnej štylizácie a ilustratívnych, deformujúcich prostriedkov v reči, mimike, postojoch, hoci kostým a maskovanie k tomu priam zvädzali. Zamiškovej Babuľa (ale aj ďalšie postavy) je prirodzená, spontánna, hravá, hyperbola je dávkovaná v presných intervaloch, s veľkým citom pre mieru, s ohľadom na detské publikum, ktoré herečka dobre pozná. Postavu Jakuba – malého chlapca z Perinbaby herečka prostredníctvom marionety stvárnila v rôzne fázovaných a pomerne zložitých akciách, keď Jakub rástol, prechádzal viacerými fázami časového vývoja, ale aj rôznymi prostrediami – kvázi reálnymi (zem) i kvázi fantázijnými (svet Perinbaby). Aj v tejto inscenácii sa ukázala herečkina schopnosť pre ansámblovú prácu, podriadenosť celku, plynulú kontinuitu vývinu postáv. Ona musela v prvej časti inscenácie pripraviť priestor pre postavu dospelého Jakuba, stvárneného viac činohernými prostriedkami tak, aby Jakub celkovo, ako aj inscenácia vyznela koncízne. Navyše k herečkiným danostiam patrí vysoká schopnosť prejsť z činohernej pozície do úlohy bábkovodičky, schopnosť náročnej práce so scénou, výtvarnými prvkami, bábkarskou divadelnou výtvarnosťou a materiálivosťou (inscenácie), čo uplatnila aj pri ďalších hereckých kreáciách, napr. postáv Princeznej z Popolvára a Vendy z Petra Pana (fungoval opačný princíp ako pri postave Jakuba – tu herečka najprv stvárňovala postavu dievčaťa viac činohernými prostriedkami, ktoré musela voliť a používať premyslene, lebo v druhej časti inscenácie už bola Vendy divákovi sprítomnená prostredníctvom látkovej bábkky).

Postava Dievčaťa s otázkou inscenácie EPOS potvrdila ďalšie Zamiškovej kvality. Herečka má mimoriadne dispozície pre silný dramatický výraz, budovanie divadelnej metafory, pohybovo-tanečné kreácie a tvorbu založenú na princípoch nefiguratívneho bábkového divadla. Postava bola stvárnená s hlbokou emocionalitou bez použitia slov. Prostredníctvom hereckej partnerskej súhry boli v inscenácii budované presné významové a emocionálne nasýtené mizanscény a vizuálne obrazy. Nenadarmo sa aj divadelná kritika priklonila k charakteristike tohto diela ako javiskovej básne, založenej na intimite hereckého prejavu, intuitívnom herectve daného momentu na osi stvárnovaná postava – divák, ale aj prvkoch a prostriedkoch moderného materiálového výtvarného divadla, ktorých vynikajúce zvládnutie uchádzačka preukázala.

Tretím umeleckým výkonom je postava Krištofa inscenácie 5.chalanov.sk. Náročná Zamiškovej kreácia využila jej typologické danosti, ale predovšetkým spontaneitu a prirodzenosť výrazu. Nevinná detská hra postavy sa tu striedala s brutalitou dramatickej situácie i celkového inscenačného výrazu vo vysokom tempe a hereckom nasadení. Hranie sa Krištofa na rôzne postavy z akčných seriálov či jeho blízkeho okolia sa prelínalo s jeho akoby civilnými stavmi krátko po tomto „divadle v divadle“. Rýchle strihy a prechody z priam excitovaných stavov, ktoré si detská hra vyžaduje, do polôh ustáľovania pocitov a skúseností nadobudnutých z tejto hry, ako aj z reakcií kamarátov-spoluhráčov, boli herečkou stvárnené s citom pre detail, kontrast, strih, dramatickú dynamiku i dramatický nerv jednotlivých situácií/ momentov a samozrejme hereckú súhru. Drobné detaily, ktoré herečka vrstvila a tvorila tak drobnokresbu i povahokresbu postavy boli veľmi prirodzené, postupne dávkované s vedomím toho, že záver Krištofovho osudu musí vyznieť prekvapivo a netušené tragicky. Prítomná bola tiež herecká kreativita v spôsobe používania rekvizít a využívania scény – všetko sa stvorilo a udialo priamo pred očami divákov, čo je posledná z mnohých Zamiškovej kvalít, ktoré tu spomeniem.

Nesporne ide o herečku talentovanú, herečku originálneho a poctivého prístupu k stvárnňovaniu postáv i k tímovej práci, ovládajúcu široké spektrum postupov, spĺňajúcu nároky kladené na hercov v súčasnom bábkovom divadle. Avšak, popri tom všetkom sa nám jasne črtá ako herečka s osobitým, svojským hereckým štýlom a prejavom, herečka zrozumiteľnej dramatickej akcie i výrazu, herečka schopná toho najpodstatnejšieho – divadelnej komunikácie s divákom detským i dospelým, herečka podávajúca stabilne kvalitné výkony (nezávisle od titulu či režiséra) a v najmä je to herečka bábkarka.

Skúsenosti svojej hereckej práce systematicky uplatňuje aj v pedagogickom procese. Jej výkony presiahli, i keď zatiaľ skromnejšie, domáci divadelný rámec. Popri umeleckej práci sa venuje aj publikačnej činnosti a divadelnej kritike, spĺňa teda kritériá stanovené príslušným predpisom DF VŠMU.

To sú všetko predpoklady a aj splnené kritériá na to, aby som Mgr. Art. Barboru Zamiškovú, ArtD. na základe dodaných podkladov k habilitačnému konaniu a na základe habilitačnej práce odporučila na udelenie umelecko-pedagogického/vedecko-pedagogického titulu docent.

Odporúčam uchádzačke Mgr. Art. Barboru Zamiškovú, ArtD. udelenie umelecko-pedagogického/ vedecko-pedagogického titulu docent v odbore 2. 2. 4 Divadelné umenie, študijný program: bábkarská tvorba.